

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e24882/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

heller ikke, at en saadan Opfattelse kan behøve med rigtig Paabemærkning at bekræftes, hvad enten man nærmest tager Hensyn til den ældre Tilstand i Danmark eller til den almindelige Sprogbrug.

Ordføreren: Jeg maa herved bemærke, at den behændte Tilstand har været, at naar Kongen har tilfagt Nogen, var det et Medlem af Rigsrådet eller Nogen anden, en saadan Tilfagt, har Vedkommende en saadan Ret dertil, at Kongen ikke kan fravige ham den, uden at der indtræder Retshæder, som kunne berolige det.

Ordføreren: Jeg bemærker ikke, at en Appanage, som maatte være bestemt ved kongelig Resolution, blot derved skal siges at have en saadan contractmæssig Grund, at den souveraine Magt ikke skulle kunne forandre dens Karakter; thi det maa være kommet noget Nyt, noget Særegt, noget Mere til, inden der kan være Tale om en contractmæssig Form derved.

Ordføreren: Naar en saadan Appanage dertil har været bestemt, er det blivende givet Rigsrådene og Retsvæsenet til at opføre den i det aarlige Regnskab, med Befaling om, at den aarlige skal udredes, hvorefter den bliver tilføjet til Rigsrådets Vedkommende Appanager; denne har altsaa en bestemt Ret til den, ligesom i alle private Forhold, naar det er tilfagt Nogen en aarlige Indtægt, uden at der er benægtet nogen anden Form, denne da endes at tilkomme ham for behøvelig.

Ordføreren: Det foreskriver mig, at denne Opfattelse ikke kan behøve med Kongeloven.

Ordføreren: Ja, forsaavidt Kongeloven overlader Kongen en ubegrænset Magt, kan han vilstaa tage Appanager tilbage, men som Nogen dertil i Danmark først har været udsat, kan han ikke sige det.

Ordføreren: Denne sidste Betænkning faaar noget i Forbindelse med et Spørgsmaal, som træder sig i Modstridning af en Mening af den anden Ordfører. Han udtaler, saafremt jeg ikke misforstod ham, at Kongens Givelse maatte kunne forandres, hvad Rigsdagen og Kongen derom blev enige. Derfor dette er Meningen, her der herom see uafhængig Tilfælde; thi det er bestemt, at dette er et i flere Forhold, navnlig i Overrig, omvæltet Spørgsmaal. Jeg hader først rigtig ønske en saadan Bestemmelse for uafhængighed, det jeg navnlig tror, at det vil lide til et uafhængigt Forhold mellem Kongen og Rigsrådene, derfor denne under en Spænding med Kongen skal kunne forstaae ham at sætte sin Givelse; ligesom det heller ikke vilde være godt, at Kongen kunde bruge, eller behøvede for at bruge Omkæmplingerne for at faa sin Givelse forstet. Givelsen der efter Utsættelse bestemmes for Kongens Regjeringsstid; men skal det opnaas, som man derved vil opnaas, da der den heller ikke kunne forandres under Lov af Regjeringsstiden, selv om Kongen og Rigsrådene ere enige.

Ordføreren: Jeg har dog maattet sige dertil, at dette foreskriver mig at være et af de Tilfælde, hvor man ikke skulle gaae ind paa nogen nærmere Bestemmelse. Afslut at forbyde en Forandring, det tror jeg ikke, der er tilstrækkelig Grund til. Endog af os kan, naar vi ville sætte vor Phantasie lidt i Bevægelse, meget let udmale sig Omkæmplinger, hvor det kunde være hensigtsmæssigt, om en Forandring var mulig. Paa den anden Side foreskriver det mig derimod, at det, som er det Beslutte, er, at Givelsen skal bestemmes for Kongens Regjeringsstid ved Lov; naar dette Grundlag er givet, tror jeg, at man trykt kan sige paa, at det ikke vil blive reist nogen Bevægelse om Forandring i den ene eller den anden Retning, naar det ikke indtræffer ganske overordentlige Forhold. I Ordene, foreskriver det mig, ligger ikke Andet, end at Kongens Givelse skal bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov; naar det ikke siges Andet eller Mere, er Sagen i sig selv simpel og klar. Afslut at umuliggøre, at Nogen reiser en Forhandling om Givelsen, ser jeg ikke, hvorledes man skulle kunne naare, uden ved at give Regler for alle saadanne enkelte Forhold, hvorved man kunde befrygte, at Detsaet selv skulle gaae tabt, og som Rigsrådet i Reglen forbyder at reise Spørgsmaal om. Skulde man, som ofte — man fandt, at et Spørgsmaal ikke kunde komme under Forhandling, spidage i Grundloven uoverstige Bestemmelser derom, vilde man faae nogen Besvær ved Afværelsen af alle de Indtægter, som maatte opvælde med Hensyn til de Retsvæsenet, som skulle tilkomme Rigsdagen. Det er saaledes i en senere

Paragraf bestemt, at ethvert af Thingene kan indgive Ordre; skulde man nu i denne Bestemmelse fravæge en Bestemmelse, i G. om, at dog maatte der aldrig reiser sig om Forandring i Givelsen eller reiser Spørgsmaal om Forandring i Retsvæsenet, og saaledes overalt, hvor der kunde tænkes Indtægter for overordentlige Tilfælde — vilde man paa denne Maade ved den almindelige Retsvæsenet, som skal tilkomme Thingene, tage Hensyn til de foretagne Forhold, som kunne gjere det tilsvarende for dem ikke i det enkelte Tilfælde at bestemt en saadan Retsvæsenet, vilde man faae en Række af Indtægter, og dog kunde man være fuldkommen rolig for, at det snart vilde vise sig, at man alligevel havde glemte et af de Tilfælde, hvor der maatte indtræde i den Retsvæsenet til at sætte, at man havde en saadan Bestemmelse. Man maa i denne Henseende haabe, at man i Reglen ser store paa, at Thingene vilde vide at iagttage den rene Takt, den rene Discretion. Derfor denne Mand ikke gjor sig gjældende hos Thingene, vil det vistnok ikke gjælde, at man har lagt Baand paa den i denne Retning, thi det vil da i mange andre Retninger vise sig, at Discretionen mangler, og Takt, Discretionen, saasom dog aldrig ved et Grundlovsbud.

Ordføreren: Den anden Ordfører har udtalt nogle almindelige Betragtninger, som jeg ganske tilliger; derimod kan jeg ikke indbringe deres Anvendelighed paa nærværende Tilfælde. Jeg skal imidlertid ikke opfordre mig ved Spørgsmaalet, da jeg har forbeholdt mig det fornaar. Derimod skal jeg bemærke, at naar den anden Ordfører mener, at Ordene „Kongens Givelse bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov“ ikke ere til Gjænde for, at en Forandring kan gjøres med fuldstændig Samtykke af Konge og Rigsdag, da tror jeg, han feiler, thi da kunne Ordene „for hans Regjeringsstid“ til at naare ganske overflødig; enhver Lov gjælder jo nemlig, saalange Konge og Rigsdag ikke ere enige om at have den. Forhaaret paa hin Maade vilde Bestemmelsen i denne Retning ikke faae anden Betydning end den Bestemmelse, der findes i Begyndelsen af § 16: „for Retsvæsenet af det kongelige Hus kan der bestemmes Appanage ved Lov.“

Ordføreren: Min anden Men overforer ganske, at det er noget Særegt ved § 15, at den Lov, som gives ved Kongens Thronbesættelse, skal bestemmes for hans Regjeringsstid, og altsaa ikke for 3 Aar, 5 Aar, 10 Aar eller hvilken som helst andet Antal Aar. Paragrafen har altsaa sin gode Betydning, selv om man ikke vilkaarlig lægger ind deri den Betænkning, at det ikke vilde være Kongen og Rigsrådene umuligt at forandre den engang saakaldte Givelse.

Ordføreren: Jeg overfører ikke, at Bestemmelsen kommer til at lyde saaledes; men kan den være efter og ethvert følgende Aar forandres ved fuldstændig Samtykke af Konge og Folk, indseer jeg ikke rettere, end at i Virkeligheden vilde Ordene „for hans Regjeringsstid“ være indledende.

Ordføreren: Jeg anser, at naar det ved Kongens Regjeringsstid er bestemt, hvor store Givelse han skal have for sin Regjeringsstid, maa det indtræde den lovgivende Forsamling intet Initiativ kunne have til Forandring; saaledes har jeg forudset Uretterhed, og anderledes haaber jeg, at de ikke kunne forstaae, thi det vilde uoparvindeligt være en underlig Halve at opstille, om man bestemte, at Givelsen skulle fastsættes for Kongens Regjeringsstid, og dog indbringe den nogen som helst Andet end Kongen at tage Initiativet til Forandring i den.

Ordføreren: Jeg tror rigtigst, at de Ord, som findes i § 15, bestemt antyde, at Kongens Givelse kan ligesaa vel forandres ved Initiativ af Folket, som ved Initiativ af Kongen, thi der staar: „Kongens Givelse bestemmes for hans Regjeringsstid ved Lov.“ Da det nu i andre Paragrafer er bestemt, at Initiativet til Lov kan tages saavel af Rigsdagen, som af Kongen, foreskriver det mig ganske indlysende, at forsaavidt der skulle være Tale om Forandring i den engang tagte Bestemmelse om Kongens Givelse, maa Initiativet kunne tages ligesaa vel af begge Thing, som af Regjeringsstiden.

Ordføreren: Jeg tror dog, at det let vil erkendes, at dersom den Forhaale af Uretterhed i Paragrafen skulle være den rigtige, at Initiativet til Forandring i Givelsen kunne tages af